

ISITMA SİSTEMLERİ ÇALIŞMA SÜRELERİNİN AYLIK VE SEZONLUK OLARAK İZMİR İLİ İÇİN ARAŞTIRILMASI

Research On The Monthly And Seasonal Operating Times Of Heating Systems In The İzmir Province

**Muhammed Hüseyin İlgün
Mustafa Ertürk**

ÖZET

Literatürde Merkezi ısıtma sistemlerinde kullanılan (kazan), bireysel ısıtma sistemlerinde kullanılan kombilerin ısıtma sezonundaki her ayın ve yıllık devreye girme saatleri konusunda bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada ısıtma dönemindeki her ay için ayrı ayrı olmak üzere ve sezondaki çalışma saatleri ayrıntılı olarak İzmir ili için araştırılmıştır. Çalışmada Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğünden (DMİGM) temin edilen son 30 yıllık meteoroloji veri seti kullanılmıştır. Bu veri seti yıllık 8760 saat olmak üzere (8760x30) 262800 saatlik ham veriden oluşmaktadır. Bu veriler visual basic tabanlı geliştirilen yazılıma aktarılarak İzmir ili için dış hava sıcaklık dağılımları aylık ve sezonluk olmak üzere dış hava sıcaklık dağılımları bulunmuştur. Yalıtım yapılmamış ısıtma sistemleri dış hava sıcaklığı 18 °C ve altındaki sıcaklıklarda devreye girmektedir. Bu çalışmada İzmir ili için ısıtma sezonundaki her ay için ayrı ayrı olmak üzere ve ısıtma sezonundaki çalışma sürelerinin dağılım eğrileri ve denklemleri ayrıntılı olarak İzmir ili için literatüre kazandırılmış olacaktır. Çalışmada ısıtma sistemlerinin ayrıntılı olarak ortaya konulmasıyla ısıtma sistemleri kullanıcılarının bilinçlendirilmesi, ısıtma sistemleri için her il için optimum garanti süreleri konusunun gündeme gelmesi hedeflenmektedir. Isıtma dönemi için çalışma süreleri (saat); Ocak ayında 718,29; Şubat ayında 706,36; Mart ayında 655,0515; Nisan ayında 506,51; Ekim ayında 304,99; Kasım ayında 601,63; Aralık ayında 707,09 olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dış Hava Sıcaklık Dağılımı, Isıtma Sezonu, Sezonluk Isıtma Saati, Isıtma Sistemleri Aylık Çalışma Saati, Regrasyon Katsayısı, İzmir

ABSTRACT

There is no study in the literature on the monthly and annual operating hours of boilers used in individual heating systems in central heating systems. In this study, the monthly and detailed operating hours of the heating season for the İzmir province were studied separately for each month. The meteorological data set of the last 30 years obtained from the General Directorate of State Meteorological Affairs (DMİGM) was used in the study. This data set consists of a total of 262,800 hours (8760x30) of raw data per year. These data were transferred to a software developed on the Visual Basic platform and monthly and seasonal outdoor temperature distributions were found for the İzmir province. Uninsulated heating systems are activated at outdoor temperatures below 18 °C. In this study, the distribution curves and equations of the operating times of the heating season for each month will be detailed for the İzmir province and will be included in the literature. It is aimed to raise awareness of the heating system users by detailing the heating systems in the study and to bring the issue of optimum guarantee periods for each province to the agenda for heating systems. The working hours (hours) for the heating season were determined as 716.27 in January, 706.18 in February, 653.76 in March, 497.51 in April, 304.29 in October, 602.49 in November and 707.29 in December."

Key Words: External Temperature Distribution, Heating Season, Season Heating Time, Heating Systems Monthly Operating Hours, Regrting Coefficient, Izmir

1. GİRİŞ

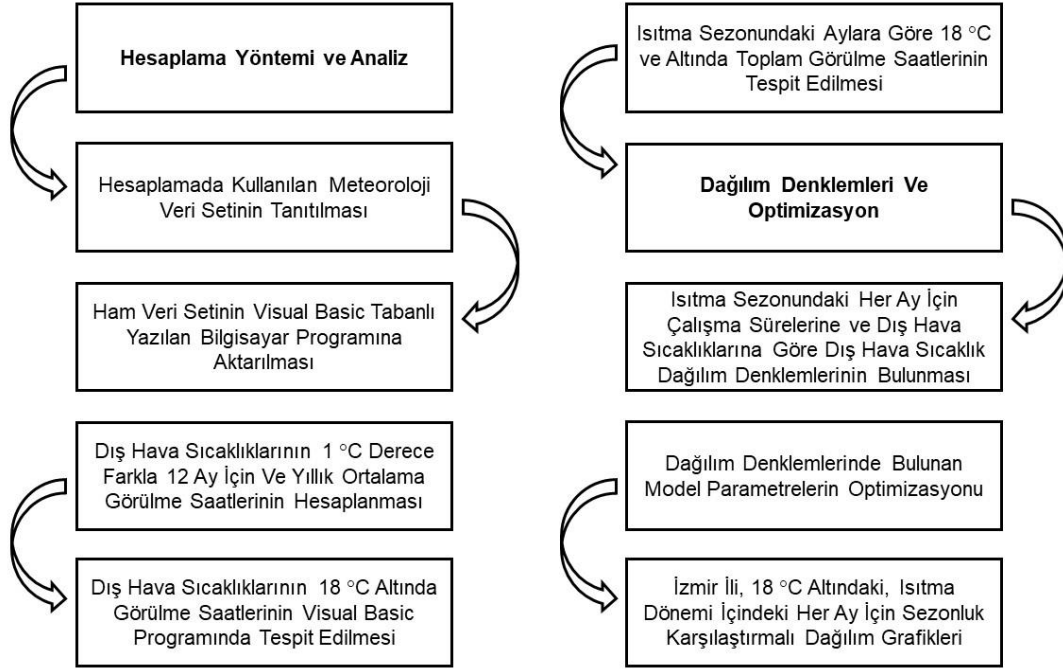
Sanayi devrimiyle buhar makinelerinde fosil kaynaklı yakıtların kullanılması, çok hızlı gelişen endüstriyel süreçler, sürekli olarak hızlı artan dünya nüfusu ve insanların refah düzeylerinin artması dünyanın enerjiye olan ihtiyacını sürekli olarak artırmaktadır. Fosil türü yakıt kaynaklarının oluşumunun dünya enerji ihtiyacı hızının çok gerisinde olması yakın gelecekte dünya enerji krizine neden olacağı aşikardır. Dünya Enerji Konseyi (WEC) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, 1990 ile 2050 yılları arasında birincil enerji tüketiminin çevresel etkiler dikkate alındığında yüzde 50 oranında artabileceği tahmin edilmektedir. Ancak en yüksek büyüme oranı senaryosu incelendiğinde, bu tüketimin yüzde 275'e yakın bir miktarda artabileceği belirlenmiştir. 2000'li yılların başından itibaren, mevcut kaynakların gelecek kuşaklara yetmeyeceği anlaşılmış ve sürdürülebilirlik kavramının kullanılmasıyla birlikte, fosil yakıt kullanımının kısıtlanmasına yönelik çalışmalar başlamıştır. Bu süreçte, yenilenebilir enerjinin binalarda kullanımını teşvik etmek amacıyla sürdürülebilirlik kavramı ön plana çıkarılmıştır [1]. 2008 yılında ABD'de, petrol toplam arzın yüzde 40'ını oluştururken, doğal gaz ve kömür yüzde 20'nin biraz üzerinde, nükleer elektrik ise yüzde 10 civarındaydı. Diğer taraftan, hidroelektrik ve odun gibi kaynaklar geri kalan kısmı karşılamaktaydı. 2007 yılında dünyadaki birincil arzın yüzde 34'ü petrole, yüzde 21'i gaza, yüzde 26,5'i kömüre ve turbaya, yüzde 6'sı da nükleer enerjiye dayanıyordu. Hidroelektrik, atık ve yanabilir yenilenebilir kaynaklar yüzde 12'lik bir paya sahipti, ancak jeotermal, güneş ve rüzgâr gibi diğer kaynaklar ihmal edilebilir bir oranda kullanılmaktaydı [2]. Enerji, ekonominin en önemli girdisidir ve dünya siyaset politikasını yönlendirirken aynı zamanda iklim değişikliği etkileri nedeniyle gelecekte dünya ekonomik, sosyal ve coğrafik düzeninin belirleyicisi olacaktır. Bu yüzden günümüzde, enerji ve verimliliği politikası; enerji arzının maliyetinin yüksek olması nedeniyle yaşam ve ekonomik gelişme sürdürülebilirliğinin tehdit altında olduğu, enerji bağımlılığı yüksek olan ve iklim değişikliği etkilerinden etkilenecek olan ülkeler için en önemli politika alanı haline gelmiştir. Türkiye'de, hızlı ekonomik büyüme, sanayileşme ve sabit nüfus artışı nedeniyle fosil yakıtın artan enerji ihtiyacı nedeniyle, emisyon artış oranları kaçınılmazdır. 1990 ile 2009 yılları arasında, CO2 eşdeğeri sera gazı emisyonu 187,03 milyon tondan 2009 yılında toplam 369,65 milyon tona yükselmiştir [3]. 2022 yılının Kasım ayı sonunda, ülkemizde kurulu güç 103.541 MW'a ulaşmıştır. Bu gücün kaynaklara göre dağılımı ise şöyle olmuştur: hidrolik enerji: %30,5, doğal gaz: %24,4, kömür: %21,1, rüzgâr: %11,0, güneş: %9,0, jeotermal: %1,6, diğer kaynaklar: %2,4 [4]. Türkiye'de enerji tüketiminin sektörel dağılımı, enerji tüketiminin çeşitli amaçlar için kullanımına göre değişmektedir. Örneğin, 2021 yılında Türkiye'de enerji tüketiminin sektörel dağılımı inşaat, taşıt araçları ve elektronik cihazlar için %34, sanayi için %28, evler, işyerleri ve diğer hizmetler için %22, tarım için %6, toplu taşıma için %5 ve elektrik üretimi için %5 şeklindedir [5]. Geçtiğimiz 20 yıl boyunca, gelişmiş ülkelerde enerji yoğunluğu azaltılmaya çalışılmıştır. Örneğin, 1990-2004 yılları arasında, AB ekonomisi için enerji verimliliği endeksi azalmıştır ve bu, %14 oranında artan enerji verimliliği anlamına gelir. Bu iyileştirme, bütün sektörlerin çabaları sayesinde gerçekleşmiştir; konutlar %10, ulaşım %11 ve sanayi %20 oranında bu sonuca katkıda bulunmuştur [6]. 2012 yılında Türkiye'de enerji tüketimi, sanayi, konut ve hizmetlerde %26, ulaştırma da %17, çevrim santrallerinde %26, tarımda %3 ve diğer sektörlerde %2 oranında kullanılmıştır. 2000 yılından bu yana, Türkiye'de inşa edilecek tüm ruhsatlı binalarda, yalıtım zorunlu hale getirilmiştir. Bu, 2007 yılında konut ve hizmetlerde tüketilen enerjinin %30'dan %26'ya düşürülmesine yardımcı olmuştur. [7]. Türkiye, enerji üretiminde yetersiz olduğu için enerji ihtiyacının büyük bölümünü dışarıdan ithal etmektedir. Özellikle petrol, doğal gaz ve kömür gibi temel enerji kaynaklarının önemli bir kısmı dışarıdan ithal edilmektedir. Türkiye, enerji ithalatında lider ülkeler arasındadır. Enerji ithalatı, Türkiye'nin enerji ihtiyacını karşılamada önemli bir role sahiptir. Özellikle doğal gaz ve petrol gibi enerji kaynaklarının önemli bir kısmı dışarıdan ithal edilmektedir. Bu durum, Türkiye'nin enerji güvenliğini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca, enerji ithalatının yüksek olması, Türkiye'nin enerji maliyetlerini artırmaktadır. Son yıllarda, Türkiye, enerji üretimini artırmaya yönelik çalışmalar yapmıştır. Örneğin, rüzgâr enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını artırmış ve nükleer santraller kurulması gibi projeler geliştirmiştir. Bununla birlikte, Türkiye hala enerji üretiminde yetersizdir ve enerji ihtiyacının büyük bir kısmını karşılamak zorundadır ve enerji ihtiyacının %60 - 65'lik bir kısmını dışarıdan ithal etmektedir. [8,9]. Enerjinin

verimli kullanımı, enerji ihtiyacının azaltılması ve alternatif enerji kaynaklarının kullanımı, gelecekte sürdürülebilir bir enerji kaynakları yapısı oluşturmak amacıyla önemli çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar, nüfus artışının yanı sıra teknolojik gelişmelerin de etkisiyle artan enerji ihtiyacının karşılanması ve çevresel, sosyal ve ekonomik açıdan sürdürülebilirliği sağlama isteğinin doğurduğu bir ihtiyaçtan kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda, yenilenebilir enerji kaynaklarının araştırılması ve enerjinin daha verimli bir şekilde kullanılması, önemli bir konu haline gelmiştir. [10]. Binalardaki ısı kayıpları, tasarımı, yapımı ve kullanımındaki hatalar nedeniyle ortaya çıkan enerji kayıplarıdır. Enerji tasarrufu sağlamak ve çevre dostu olmak için önemli bir konu olarak değerlendirilmektedir. Çünkü binalardaki ısı kayıpları, ülkelerin enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Binalarda ısı kaybı genellikle duvarlar, pencereler, çatılar, bodrum ve hava kaçaklarından kaynaklanır. Bu oranlar, çok katlı konutlarda dış duvarlar için yüzde 40, pencereler için yüzde 30, çatılar için yüzde 7, bodrum için yüzde 6 ve hava kaçakları için yüzde 17 olarak tespit edilmiştir. Tek katlı konutlarda ise ısı kaybı dış duvarlar için yüzde 25, çatılar için yüzde 22, pencereler için yüzde 20, bodrum için yüzde 20 ve hava kaçakları için yüzde 13 olarak ölçülmüştür. Binalardaki bu ısı kayıplarını azaltmak, ülkelerin enerji ihtiyacını azaltmaya yardımcı olacaktır. Özellikle tek katlı binaların ısı kayıpları, çok katlı binalara göre daha yüksektir. Bu nedenle, tek katlı binalarda ısı kayıplarını azaltmak, ülkelerin enerji tasarrufuna önemli katkı sağlayacaktır [11]. Türkiye'de konutlarda tüketilen enerjinin %80'i ısıtma soğutma amaçlı olarak kullanılmaktadır. Türkiye gibi enerjisinin neredeyse tamamını ithal eden bir ülke için bu oran çok yüksektir. Çevresel sorunların da artmasıyla birlikte ülke genelinde yenilenebilir enerji kaynaklarının teşviki ve fosil yakıt kullanımını azaltma çabaları olsa da yüksek kurulum maliyetleri ve alt yapı zorlukları bu yakıtların kullanımı sırasında oluşacak çevresel girişimleri yavaşlatmaktadır. Çeşitli enerji kaynaklarının kullanımından kaynaklanan en büyük çevresel problem sera etkisi ya da küresel ısınma olarak bilinen küresel iklim değişikliğidir. [12]. Türkiye, enerji faturasını azaltmak için enerji tasarrufu sağlama çalışmalarına ağırlık vermektedir. Bu çalışmalar arasında binalarda ısı yalıtımı da önemli bir yere sahiptir. Özellikle konutlarda yapılacak ısı yalıtımı çalışmaları, enerji faturasını düşürürken aynı zamanda çevresel açıdan da sürdürülebilirliği artırır. Türkiye, enerji tüketiminin önemli bir bölümünü binalarda gerçekleştirir. Bu nedenle, binalarda ısı yalıtımı çalışmaları yapılması önemlidir. Binalarda yapılacak ısı yalıtımı çalışmaları hem enerji tasarrufu sağlayacak hem de çevresel açıdan sürdürülebilirliği arttıracaktır. Bu nedenle, binalarda ısı yalıtımı çalışmalarının yapılması önemlidir. Isı yalıtımlı bir konutta, ortalama olarak % 50 ila % 60 arasında enerji tasarrufu sağlanabilir. Bu, enerji faturasında ciddi bir azalmaya neden olabilir ve aynı zamanda çevresel açıdan da önemli tasarruflar sağlayabilir. Yalıtımsız binaların yalıtımlı hale getirilmesi, ortalama 7,5 milyar dolar tutarında enerji tasarrufu sağlayacak ve Türkiye'nin enerji faturasını azaltarak ülkenin ekonomik yükünü hafifletebilir [13].

Literatürde Merkezi ısıtma sistemlerinde kullanılan (kazan), bireysel ısıtma sistemlerinde kullanılan kombilerin ısıtma sezonundaki her ayın ve yıllık devreye girme saatleri konusunda bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada İzmir ili için merkezi ve bireysel ısıtma sistemlerinin ısıtma sezonundaki her ay için dış hava sıcaklığının 18 C ve altındaki dış hava sıcaklık dağılımları yazılan visual basic tabanlı ve Matlab yazılımlarıyla ortaya konulmuştur. Bu yaklaşımla ısıtma dönemindeki her ay için dış hava sıcaklık dağılımına göre eğri uydurularak her ay için denklem ve denklem parametreleri bulunarak her ay için ısıtma sistemleri için aylık bazda çalışma süreleri ortaya konulmuştur.

2. HESAPLAMA YÖNTEMİ VE ANALİZ

Isıtma sistemlerinin çalışma saatleri konusunda literatürde bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada İzmir ili için ısıtma dönemi her ayı, ısıtma mevsimi çalışma süreleri yaklaşımı getirilmiştir. Bu bölümde hesaplama yöntemi ve analizin yapıldığı akış şeması aşağıda verilmiştir.

Şekil 1. Hesaplama yöntemi ve analizin yapıldığı akış şeması

2.1. Hesaplamada Kullanılan Meteoroloji Veri Setinin Tanıtılması

Bu çalışmada Ertürk'ün doktora çalışmasında kullanmak için ve DMİGM'den resmi yazı ile elde ettiği veri seti kullanılmıştır. Bu veri seti geçmiş geçmiş son 30 yıla ait dış hava sıcaklığı ham görülme saatleridir. İzmir için $8760 \times 30 = 262800$ adet ham veri kullanılmıştır.

2.2. Ham Veri Setinin Visual Basic Tabanlı Yazılan Bilgisayar Programına Aktarılması

Bu veri seti visual basic tabanlı yazılıma aktararak, yılın 12 ayı için ortalama dış hava sıcaklık dağılımı $1\text{ }^{\circ}\text{C}$ derece aralıklarla hesaplanmıştır. İzmir ili için yapılan çalışma örnek olarak Tablo 1' de verilmiştir. Tablo 1 de sütunlar 12 ay ve ortalamayı ve satırlar ise $1\text{ }^{\circ}\text{C}$ derece farkla dış hava sıcaklıklarının temsil etmektedir.

2.4. Dış Hava Sıcaklıklarının 18 °C Altında Görülme Saatlerinin Visual Basic Programında Tespit Edilmesi

Tablo 3. İzmir ili, 18 °C altındaki, 12 ay için ve yıllık ortalama görülme saatleri

Dış Hava Sıcaklığı [°C]	Aylık Bazda Görülme Saatleri												Yıllık Ortalama Görülme Saatleri
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	
-10,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-9,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-8,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-7,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-6,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-5,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-4,5	0	0,066593	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00554939
-3,5	0,211694	0,63263	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,07036033
-2,5	0,544355	1,631521	0,272177	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,204004399
-1,5	1,542339	3,862375	0,725806	0	0	0	0	0	0	0	0	0,181452	0,525997659
-0,5	4,264113	5,460599	1,149194	0	0	0	0	0	0	0	0	1,209677	1,006965267
0,5	9,889113	10,8879	2,993952	0	0	0	0	0	0	0,1875	5,262097	2,435046968	
1,5	16,81452	19,01221	5,080645	0,09375	0	0	0	0	0	0,90625	8,4375	4,195405829	
2,5	25,43347	24,90566	9,102823	0,25	0	0	0	0	0	2,28125	14,54637	6,376630972	
3,5	33,96169	32,16426	13,6996	0,3125	0	0	0	0	0	4,75	19,20363	8,674306774	
4,5	41,55242	35,89345	15,96774	1,15625	0	0	0	0	0	7,1875	27,00605	10,73028428	
5,5	50,47379	46,28191	25,91734	2,8125	0	0	0	0	0	12,8125	39,58669	14,82372763	
6,5	57,45968	49,67814	33,71976	4,46875	0	0	0	0	0,181452	18,71875	44,69758	17,41034193	
7,5	60,42339	49,74473	41,85484	8,625	0,241935	0	0	0	0,9375	23,96875	48,14516	19,49510839	
8,5	65,68548	63,69589	52,25806	16	0,423387	0	0	0	1,995968	31,03125	56,12903	23,93492324	
9,5	62,96371	62,29745	57,1875	25,5	0,846774	0	0	0	5,110887	35,4375	59,66734	25,75092975	
10,5	64,71774	61,23196	59,66734	36,5	2,993952	0,09375	0	0	10,97782	48,78125	70,16129	29,59375914	
11,5	56,12903	56,3707	63,68952	47,96875	4,53629	0,125	0	0	16,36089	55,59375	66,62298	30,61640908	
12,5	48,87097	49,01221	60,27218	54,59375	11,28024	0,34375	0	0	20,71573	61,59375	62,84274	30,79377612	
13,5	41,94556	42,58602	56,06855	61,5625	17,4496	0,5	0	0,54429	30,90726	67,03125	59,27419	31,48910143	
14,5	28,76008	35,39401	52,07661	63,21875	27,48992	0,75	0	0	3,649947	42,88306	67,875	46,5121	30,71745646
15,5	20,9879	25,67148	43,03427	63,46875	41,21976	2,4375	0	0	9,028815	53,89113	61,53125	35,74597	29,75140198
16,5	14,96976	18,11321	31,5121	58,25	50,47379	5,09375	0	0,090726	14,82391	57,91331	56,84375	25,01008	27,75786431
17,5	8,679435	11,58713	27,5504	53	58,36694	11,46875	0,575177	0,302419	23,4365	62,41935	45,96875	17,05645	26,70094179
Toplam	716,2802	706,182	653,8004	497,7813	215,3226	20,8125	0,575177	0,393145	51,48346	304,2944	602,5	707,2984	373,0602931

Tablo 3'te yer alan veriler, Tablo 2'de yer alan verilerin 18 °C altındaki görülme saatlerinin tespit edilmiş halidir.

2.5. Isıtma Sezonundaki Aylara Göre 18 °C ve Altında Toplam Görülme Saatlerinin Tespit Edilmesi

Isıtma sezonundaki aylar Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Ekim, Kasım ve Aralık olmak üzere toplam 7 aydan oluşmaktadır. Tablo 4'tede belirtildiği üzere 18 °C altında ısıtma sezonundaki toplam çalışma saatleri Ocak ayı için 716,2802 saat; Şubat ayı için 706,1820 saat; Mart ayı için 653,8004 saat; Nisan ayı için 497,7813 saat; Ekim ayı için 304,2944 saat; Kasım ayı için 602,5 saat; Aralık ayı için 707,2984 saat olarak tespit edilmiştir. Bu tablo -4,5 – 17,5 °C dış hava sıcaklıklarının 1°C farkla görülme saatleri ayrıntılı olarak görülmektedir. Bu yaklaşımla -4,5 – 17,5 °C arasındaki dış hava sıcaklıklarının görülme saatleri ayrıntılı olarak ortaya konulmuştur. Yaklaşımın hangi aylarda ısıtma sistemlerinin devreye girme saatleri için en önemli parametre olduğu gibi ısıtma sistemlerinin Isıtma Derece Saat Değerleri (IDSD) hesaplamasında da en önemli parametreleri oluşturmaktadır.

Tablo 4. İzmir İli İçin Aylara Göre 18 °C ve Altında Toplam Isıtma Sezonu Çalışma Saati

Ocak	716,2802
Şubat	706,1820
Mart	653,8004
Nisan	497,7813
Mayıs	215,3226
Haziran	20,8125
Temmuz	0,5752
Ağustos	0,3931
Eylül	51,4835
Ekim	304,2944
Kasım	602,5000
Aralık	707,2984
12 Aylık Ortalama	373,0603
Isıtma Sezonu Toplam	4188,1367

2.6. Dağılım Denklemleri Ve Optimizasyon

Isıtma sezonundaki her ay için çalışma sürelerine ve dış hava sıcaklıklarına göre dış hava sıcaklık eğri uydurma ve Gaussian metodu kullanılarak dağılım denklemleri bulunmuştur.

2.6.1. Eğri Uydurma

Eğri uydurma, muhtemelen kısıtlamalara tabi olan bir dizi veri noktasına en iyi uyan bir eğriyi veya matematiksel fonksiyonu oluşturma işlemidir. Yerleştirilen eğriler, veri görselleştirmeye yardımcı olarak, hiçbir veri bulunmadığında bir fonksiyonun değerlerini çıkarmak ve iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkileri özetlemek için kullanılabilir.

2.6.2. Gaussian Metodu

Gauss fonksiyonları, matematik, bilim ve mühendislikteki birçok işlemi tanımlamak için uygundur, bu da onları sinyal ve görüntü işleme alanlarında çok faydalı kılar. Örneğin, karmaşık fiziksel faktörlerin neden olduğu bir sinyaldeki rastgele gürültü, olasılık teorisinden merkezi limit teoremine göre Gauss dağılımı ile basitçe modellenilebilir. Gauss fonksiyonlarını deneysel verilere uydurmak, birçok sinyal işleme disiplininde çok önemlidir.

2.6.3. Gaussian Eğri Uydurma

$$f(x) = a * \exp\left(-\frac{(x - b)^2}{2 * c^2}\right) \quad \text{Denklem 2}$$

Bu fonksiyon, x=b konumunda merkezlenmiş simetrik çan şeklindeki bir eğri ile grafiklendirebilir; a tepe noktasının yüksekliğidir ve c genişliğini kontrol eder ve tepe noktasının her iki tarafında da kuyuklar (düşük genlikli kısımlar) bulunur. Eğri hızla düşer ve x eksenine yaklaşır. a, b ve c de dahil olmak üzere tüm Gauss parametrelerini belirlemek kolay değildir, çünkü bu problem genellikle, gözlenen verilerin (1)'e ikame edilmesiyle üretilen, üst-belirlenmiş doğrusal olmayan denklemler sisteminin çözümü ile ilişkilidir.

2.6.4. Dağılım Denklemleri

Isıtma sezonundaki her ay için çalışma sürelerine ve dış hava sıcaklıklarına göre dış hava sıcaklık dağılım denklemleri bulunmuştur ve gerçek değerler arasındaki hata payı hesaplanmıştır.

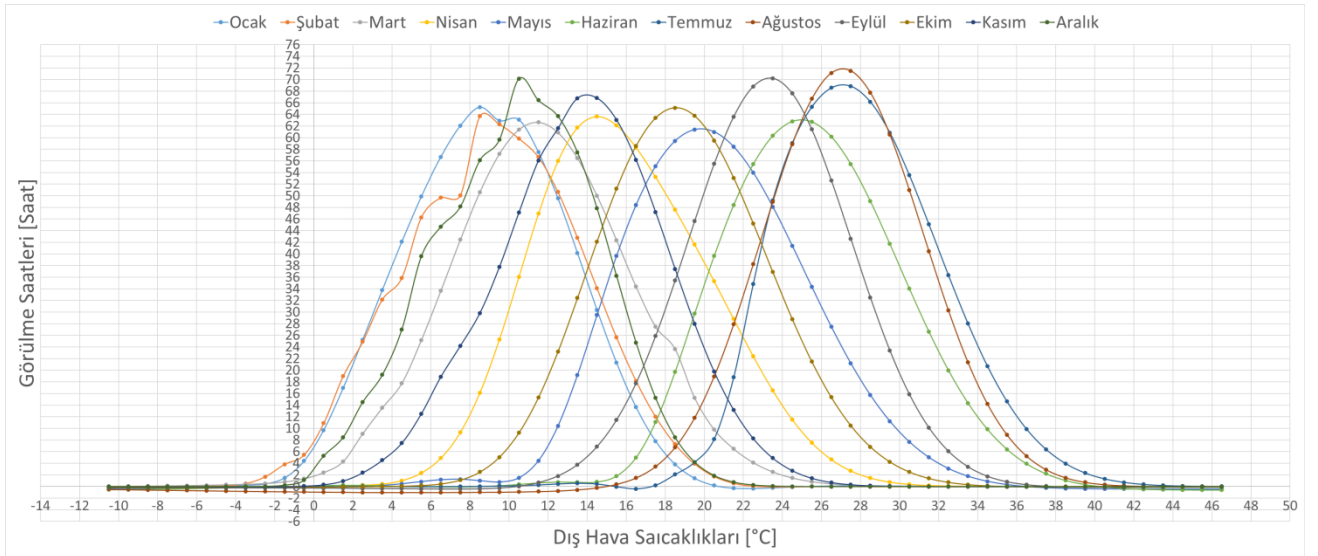
Gerçek Değerler;

Tablo 5. İzmir ili, 18 °C altındaki, 12 ay için ve yıllık ortalama görülme saatleri (Gerçek)

Dış Hava Sıcaklığı [°C]	Aylık Bazda Görülme Saatleri												Yıllık Ortalama Görülme Saatleri	
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık		
-10,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-9,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-8,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-7,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-6,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-5,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-4,5	0	0,066593	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00554939
-3,5	0,211694	0,63263	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,07036033
-2,5	0,544355	1,631521	0,272177	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,204004399
-1,5	1,542339	3,862375	0,725806	0	0	0	0	0	0	0	0	0,181452	0	0,525997659
-0,5	4,264113	5,460599	1,149194	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,209677	1,006965267
0,5	9,889113	10,8879	2,993952	0	0	0	0	0	0	0	0,1875	5,262097	0	2,435046968
1,5	16,81452	19,01221	5,080645	0,09375	0	0	0	0	0	0	0,90625	8,4375	0	4,195405829
2,5	25,43347	24,90566	9,102823	0,25	0	0	0	0	0	0	2,28125	14,54637	0	6,376630972
3,5	33,96169	32,16426	13,6996	0,3125	0	0	0	0	0	0	4,75	19,20363	0	8,674306774
4,5	41,55242	35,89345	15,96774	1,15625	0	0	0	0	0	0	7,1875	27,00605	0	10,73028428
5,5	50,47379	46,28191	25,91734	2,8125	0	0	0	0	0	0	12,8125	39,58669	0	14,82372763
6,5	57,45968	49,67814	33,71976	4,46875	0	0	0	0	0	0,181452	18,71875	44,69758	0	17,41034193
7,5	60,42339	49,74473	41,85484	8,625	0,241935	0	0	0	0	0,9375	23,96875	48,14516	0	19,49510839
8,5	65,68548	63,69589	52,25806	16	0,423387	0	0	0	0	1,995968	31,03125	56,12903	0	23,93492324
9,5	62,96371	62,29745	57,1875	25,5	0,846774	0	0	0	0	5,110887	35,4375	59,66734	0	25,75092975
10,5	64,71774	61,23196	59,66734	36,5	2,993952	0,09375	0	0	0	10,97782	48,78125	70,16129	0	29,59375914
11,5	56,12903	56,3707	63,68952	47,96875	4,53629	0,125	0	0	0	16,36089	55,59375	66,62298	0	30,61640908
12,5	48,87097	49,01221	60,27218	54,59375	11,28024	0,34375	0	0	0	20,71573	61,59375	62,84274	0	30,79377612
13,5	41,94556	42,58602	56,06855	61,5625	17,4496	0,5	0	0,54429	30,90726	67,03125	59,27419	0	0	31,48910143
14,5	28,76008	35,39401	52,07661	63,21875	27,48992	0,75	0	0	3,649947	42,88306	67,875	46,5121	0	30,71745646
15,5	20,9879	25,67148	43,03427	63,46875	41,21976	2,4375	0	0	9,028815	53,89113	61,53125	35,74597	0	29,75140198
16,5	14,96976	18,11321	31,5121	58,25	50,47379	5,09375	0	0,090726	14,82391	57,91331	56,84375	25,01008	0	27,75786431
17,5	8,679435	11,58713	27,5504	53	58,36694	11,46875	0,575177	0,302419	23,4365	62,41935	45,96875	17,05645	0	26,70094179
Toplam	716,2802	706,182	653,8004	497,7813	215,3226	20,8125	0,575177	0,393145	51,48346	304,2944	602,5	707,2984	0	373,0602931

Tablo 5'te İzmir ili, 18 °C altındaki, 12 ay için ve yıllık ortalama görülme saatleri verilmiştir. Bu tablodaki veriler dikkate alınarak dağılım grafiği Şekil 2'de verilmiştir. Isıtma sezonları için görülme saatleri Ekim ayında 304,2944 saat; Kasım ayında 602,5 saat; Aralık ayında 707,30 saat; Ocak ayında 716,2802 saat; Şubat ayına 706,182 saat; Mart ayında 653,8004 saat; Nisan ayında 497,7813 saat olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 2. İzmir ili, 18 °C altındaki, 12 ay için ve yıllık ortalama görülme dağılım grafiği

2.6.5 Dağılım Denklemleri Optimizasyonu

Şekil 1'deki dağılım grafiğine eğri regresyon katsayısı en yüksek olan eğri uydurma yöntemleri araştırılarak optimum eğri uydurma yöntemi araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre gerçek verilere en yakın yakınsama Gaussian yöntemi olduğu tespit edilmiştir.

2.6.5.1. Isıtma Sezonundaki Her Ay İçin Çalışma Sürelerine ve Dış Hava Sıcaklıklarına Göre Dış Hava Sıcaklık Dağılım Denklemlerinin Bulunması

Şekil 1'deki dağılım grafiğine hata payları minimum olmak şartıyla visual basic tabanlı yazılım la optimizasyon yapılmıştır. Optimizasyon sonucunda Denklem 3 elde edilmiştir.

$f(x) =$

$$\begin{aligned} & a_1 * \exp\left(-\frac{(x-b_1)^2}{2*(c_1)^2}\right) + a_2 * \exp\left(-\frac{(x-b_2)^2}{2*(c_2)^2}\right) + a_3 * \exp\left(-\frac{(x-b_3)^2}{2*(c_3)^2}\right) + a_4 * \exp\left(-\frac{(x-b_4)^2}{2*(c_4)^2}\right) + \\ & a_5 * \exp\left(-\frac{(x-b_5)^2}{2*(c_5)^2}\right) + a_6 * \exp\left(-\frac{(x-b_6)^2}{2*(c_6)^2}\right) + a_7 * \exp\left(-\frac{(x-b_7)^2}{2*(c_7)^2}\right) + a_8 * \exp\left(-\frac{(x-b_8)^2}{2*(c_8)^2}\right) + \\ & a_9 * \exp\left(-\frac{(x-b_9)^2}{2*(c_9)^2}\right) + a_{10} * \exp\left(-\frac{(x-b_{10})^2}{2*(c_{10})^2}\right) \end{aligned}$$

(Denklem 3)

Denklem 3'te bulunan model parametreler aşağıda verilmiştir.

$a, a_1, a_2, a_3, \dots, a_9, a_{10}$: Fonksiyon tepe noktasının yüksekliği

$b, b_1, b_2, b_3, \dots, b_9, b_{10}$: Fonksiyon tepe noktasının merkezi

$c, c_1, c_2, c_3, \dots, c_9, c_{10}$: Fonksiyon tepe noktasının genişliği

x : Dış hava sıcaklığı

Model parametrelerle ilgili katsayılar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Model Parametre Katsayıları

Ocak			Şubat			Mart		
65,51121	9,344898	4,126472	60,29247	10,04409	4,162664	62,83363	11,51478	4,492726
15,56131	8,567379	0,031291	18,07427	8,90209	0,301155	14,43203	9,174739	-0,02782
-0,00138	65,55189	41,64734	-0,0014	64,02811	42,94803	-0,00069	12,74769	21,56722
20,71725	6,081156	-0,26173	22,47859	6,035538	-0,31471	-0,48828	1,049963	-0,07985
-5,57839	1,549352	-0,00255	-5,57839	1,549352	-0,00255	-0,33114	1,02813	0,362605
13,31635	1,801682	-0,77916	20,52058	1,772191	-0,76649	0,018112	1,044936	0,442637
-6,99657	1,625342	-0,2722	-8,28555	1,417627	-0,26727	0,018112	1,044936	0,442637
0,303886	-0,46589	0,270651	2,949048	-0,88667	1,12589	0,018112	1,044936	0,442637
11,9675	4,974087	-0,463	14,17441	4,927612	-0,52206	0,018112	1,044936	0,442637
12,31901	3,793039	-0,34734	13,50413	3,631509	-0,37215	0,018112	1,044936	0,442637
Nisan			Mayıs			Haziran		
64,64849	14,87271	3,987177	63,76856	21,9056	4,305277	59,73631	28,31085	4,337579
14,43203	9,174739	-0,02782	21,71373	16,68662	-2,27553	21,32159	20,11574	-1,92438
-0,00043	16,69319	4,210509	0,209306	11,6762	56,75426	0,210062	11,67184	56,78358
-0,48828	1,049963	-0,07985	0,096111	4,57517	-1,71001	0,096254	4,591675	-1,71063
-0,33188	1,030786	0,364103	-0,21848	1,982233	5,685251	-0,21894	1,979615	5,642783
0,018109	1,044798	0,442537	0,215657	1,253868	-0,09244	0,215659	1,254226	-0,09244
0,018109	1,044798	0,442537	0,215657	1,253868	-0,09244	0,215659	1,254226	-0,09244
0,018109	1,044798	0,442537	0,215657	1,253868	-0,09244	0,215659	1,254226	-0,09244
0,018109	1,044798	0,442537	0,215657	1,253868	-0,09244	0,215659	1,254226	-0,09244
0,018109	1,044798	0,442537	0,215657	1,253868	-0,09244	0,215659	1,254226	-0,09244
Temmuz			Ağustos			Eylül		
158,4284	19,33082	0,546179	125,7208	27,004	2,737489	95,01793	23,18246	3,431518
20,73794	28,6029	-1,80648	20,73793	28,60473	-1,80643	20,73793	28,60478	-1,80643
0,000781	11,4534	56,75426	0,000783	11,45372	56,7628	0,000783	11,45359	56,76349
0,000211	2,281589	-0,87821	0,000211	2,280337	-0,87787	0,000211	2,305926	-0,87787
-0,0008	2,430077	9,503562	-0,0008	2,424565	9,462705	-0,00083	3,247591	9,464078
0,215062	1,108378	-0,08975	0,215062	1,108421	-0,08975	0,215062	1,108421	-0,08975
0,215062	1,108378	-0,08975	0,215062	1,108421	-0,08975	0,215062	1,108421	-0,08975
0,215062	1,108378	-0,08975	0,215062	1,108421	-0,08975	0,215062	1,108421	-0,08975
0,215062	1,108378	-0,08975	0,215062	1,108421	-0,08975	0,215062	1,108421	-0,08975
0,215062	1,108378	-0,08975	0,215062	1,108421	-0,08975	0,215062	1,108421	-0,08975
Ekim			Kasım			Aralık		
62,46174	17,73267	3,682203	65,78635	13,97543	4,46789	66,17271	11,6008	3,530903
20,73793	28,60477	-1,80643	20,73792	28,60534	-1,80642	14,43203	9,174739	-0,02782
0,000693	11,4023	57,35874	-7,4E-06	10,797	65,8856	-5,3E-07	18,46581	27,72984
0,000211	7,221318	-0,87786	0,000213	7,114606	-0,88317	-0,48827	1,049463	-0,07983
-0,0009	3,364323	8,036124	-0,00911	-1,22229	-1,63749	0,001088	-14,5348	0,069725
0,215062	1,108421	-0,08975	0,215065	1,109234	-0,08977	4,38099	5,482899	2,579338
0,215062	1,108421	-0,08975	0,215065	1,109234	-0,08977	4,380988	5,481248	2,579468
0,215062	1,108421	-0,08975	0,215065	1,109234	-0,08977	4,380995	5,485662	2,579138
0,215062	1,108421	-0,08975	0,215065	1,109234	-0,08977	4,380968	5,471331	2,580198
0,215062	1,108421	-0,08975	0,215065	1,109234	-0,08977	4,380995	5,485682	2,579137

Denklem 3'teki model parametreler kullanılarak İzmir ili, 18 °C altındaki, 12 ay için ve yıllık ortalama görülme saatleri Denklem 1'e göre hesaplanarak Tablo 7'de verilmiştir. Gerçek verilerle optimizasyon sonuçlarına göre ısıtma süreleri çalışma saatleri arasındaki fark; şubat ayında ısıtma sistemi çalışma saati gerçek verilerle 706,182 çalışması gerekirken optimizasyon sonucunda 718,375 olmuştur.

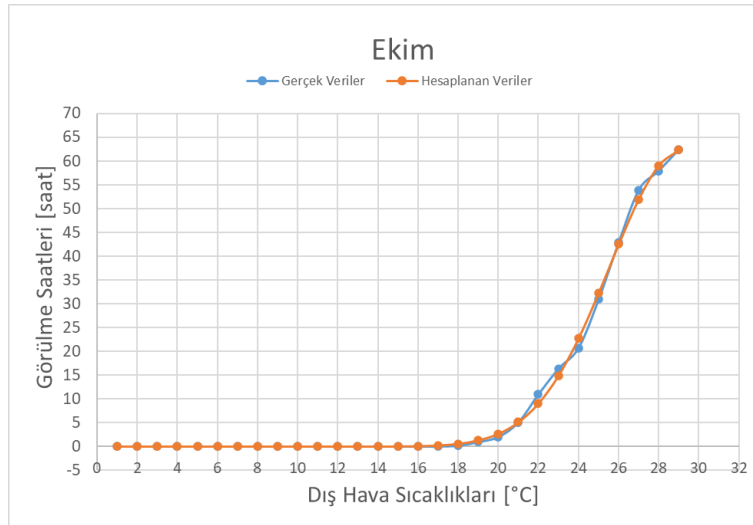
Karşılaştırma sonucuna göre optimizasyon sonucuna göre şubat ayında ısıtma sistemi 0,193 daha fazla süre çalışacaktır. Hata payının çok düşük olduğu şekil 3-9'da da görülmektedir.

Tablo 7. İzmir ili, 18 °C altındaki, 12 ay için ve yıllık ortalama görülme saatleri (Hesaplanan)

Dış Hava Sıcaklığı [°C]	Aylık Bazda Görülme Saatleri												Yıllık Ortalama Görülme Saatleri
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	
-10,5	0,000361	6,66E-09	2,75E-10	1,04E-07	0,174304	0,175667	0,000406	0,00041	0,000438	0,000441	1,3E-05	4,89E-10	0,029336772
-9,5	0,001666	0,000663	0,000712	4,97E-07	0,166809	0,168312	0,000364	0,000368	0,000397	0,000398	5,95E-05	1,88E-06	0,028312537
-8,5	0,005409	0,002621	0,002658	2,23E-06	0,156566	0,158189	0,00032	0,000323	0,000353	0,00035	0,000203	1,49E-05	0,027250673
-7,5	0,015471	0,008028	0,007658	9,41E-06	0,143324	0,14503	0,000274	0,000276	0,000306	0,000295	0,00062	9,82E-05	0,02678243
-6,5	0,040867	0,022049	0,019809	3,73E-05	0,127056	0,128787	0,000227	0,000229	0,000258	0,000236	0,001752	0,000582	0,028490714
-5,5	0,101074	0,05683	0,047793	0,000138	0,108041	0,109723	0,00018	0,000182	0,000209	0,000173	0,004615	0,003074	0,036002767
-4,5	0,235111	0,15143	0,108906	0,000483	0,086921	0,088473	0,000136	0,000137	0,00016	0,00011	0,011499	0,014298	0,058138528
-3,5	0,515184	0,501995	0,23545	0,001584	0,064715	0,066063	9,38E-05	9,48E-05	0,000114	4,82E-05	0,027868	0,058108	0,12260983
-2,5	1,064063	1,699132	0,48381	0,004876	0,042786	0,043874	5,62E-05	5,69E-05	7,11E-05	8,77E-05	0,066622	0,205405	0,300896
-1,5	2,073875	3,833083	0,945555	0,014093	0,02283	0,023621	2,42E-05	2,45E-05	3,28E-05	3,88E-05	0,154303	0,630005	0,641453924
-0,5	4,275345	5,471069	1,758365	0,038406	0,007187	0,007645	3,33E-05	8,51E-05	1,53E-06	0,000172	0,337486	1,675458	1,130927911
0,5	9,883866	10,8866	3,038671	0,025235	5,42E-11	4,37E-11	7,41E-06	7,25E-06	1,64E-07	0,000931	0,691101	3,866479	2,366074601
1,5	16,81358	19,01222	5,149225	0,141976	0,039326	0,038828	0,000191	0,000191	0,000175	0,003648	1,331683	7,761835	4,191073421
2,5	25,4343	24,90536	8,392818	0,52459	0,037509	0,034904	0,000173	0,000173	0,000155	0,011797	2,429604	13,62027	6,282637957
3,5	33,96742	32,16429	12,79697	1,106383	0,082043	0,075284	5,65E-05	5,61E-05	3,81E-05	0,03538	4,211395	21,06968	8,792415501
4,5	41,55322	35,89345	18,5696	2,192446	0,123606	0,106368	1,39E-07	1,39E-07	4,12E-07	0,097804	6,941695	29,13491	11,21775868
5,5	50,48033	46,28189	25,64363	4,079756	0,155638	0,112257	1,52E-05	1,56E-05	0,000137	0,250515	10,88273	36,77765	14,55538012
6,5	57,46332	49,67804	33,7007	7,128878	0,206815	0,102202	4,58E-05	4,66E-05	0,0007	0,595533	16,22761	43,57008	17,38949794
7,5	59,2798	50,02132	42,14842	11,69742	0,337145	0,097105	8,3E-05	8,42E-05	0,002802	1,314352	23,01502	49,83852	19,81267263
8,5	65,68359	63,69582	50,16571	18,02355	0,63655	0,106275	0,000125	0,000127	0,010128	2,694193	31,04633	56,04467	24,00892239
9,5	65,46439	62,29735	56,82195	26,07789	1,271511	0,126326	0,000172	0,000174	0,033651	5,130279	39,8341	61,94689	26,58372317
10,5	62,9936	59,93131	61,25038	35,43123	2,585537	0,153354	0,000221	0,000225	0,102893	9,074588	48,61211	66,33402	28,87245516
11,5	57,1587	56,71459	62,83261	45,20451	5,208663	0,19099	0,000272	0,000289	0,289282	14,9101	56,42584	67,58566	30,54345826
12,5	48,90608	50,66081	61,34017	54,15754	10,03062	0,257824	0,000323	0,000427	0,747449	22,75635	62,29533	64,60189	31,31290219
13,5	39,45824	42,7155	56,98867	60,92813	17,8076	0,416164	0,000373	0,00103	1,774397	32,26219	65,41494	57,43512	31,26686251
14,5	30,01971	33,99653	50,38666	64,36629	28,39879	0,868547	0,000421	0,004131	3,869717	42,48681	65,33447	47,28524	30,5847764
15,5	21,53618	25,53988	42,39612	63,85292	40,23114	2,160447	0,000467	0,018861	7,75255	51,9737	62,06572	35,97572	29,45864153
16,5	14,56877	18,11079	33,94845	59,48188	50,8332	5,317165	0,000742	0,080366	14,26714	59,05851	56,07964	25,27349	28,08501195
17,5	9,29322	12,12239	25,87001	52,03197	58,3494	11,34397	0,575889	0,30398	24,11859	62,33767	48,19507	16,38912	26,74427394
Toplam	718,2867	706,375	655,0515	506,5122	217,4356	22,62339	0,58166	0,412286	52,97215	304,9966	601,6394	707,0983	374,4987404

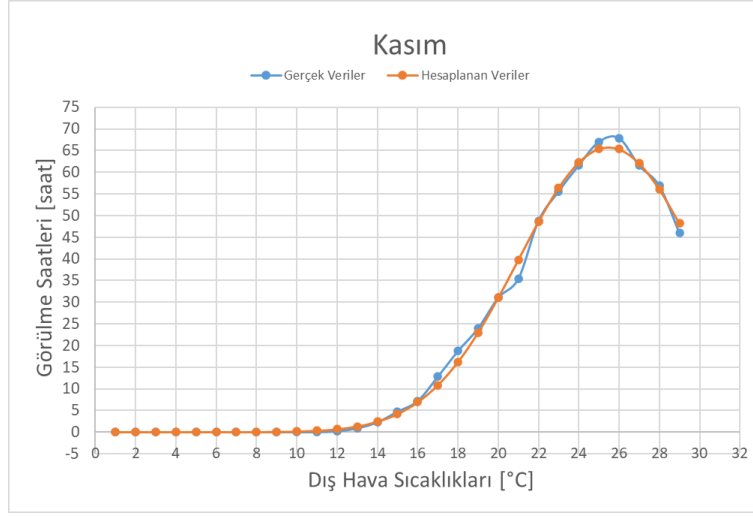
2.6.5.2. İzmir İli, 18 °C Altındaki, Isıtma Dönemi İçindeki Her Ay İçin Sezonluk Karşılaştırmalı Dağılım Grafikleri

İzmir için ısıtma dönemi ekim ayında başlayıp nisan ayında sona ermektedir. İzmir için bu çalışma dikkate alınarak bu ilin dış hava sıcaklığı 18 °C altındaki, ısıtma dönemi içindeki her ay için sezonluk karşılaştırmalı dağılım grafikleri oluşturulmuştur. Dağılım grafikleri şekil 3-9'da verilmiştir.

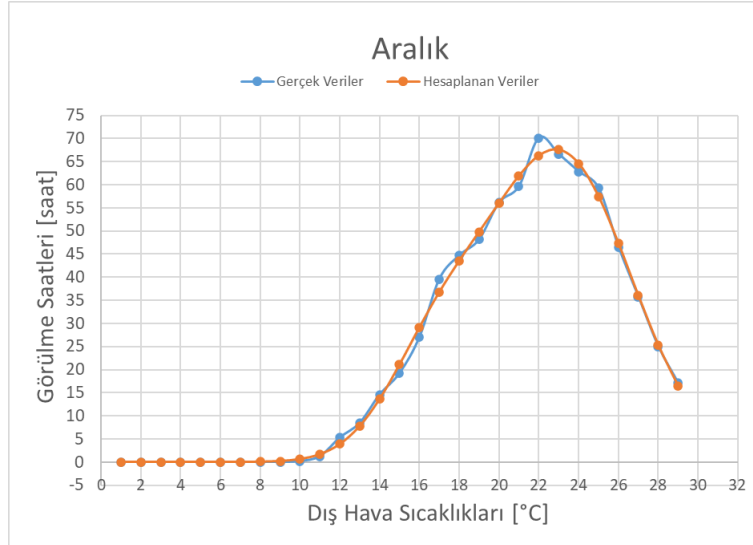
Şekil 3. Ekim ayı karşılaştırmalı ısıtma sistemleri çalışma süreleri

Ekim ayında minimum görülme saati $-2,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ için 0 saat; maksimum görülme saati $17,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ için 62,3377 saat olarak tespit edilmiştir.

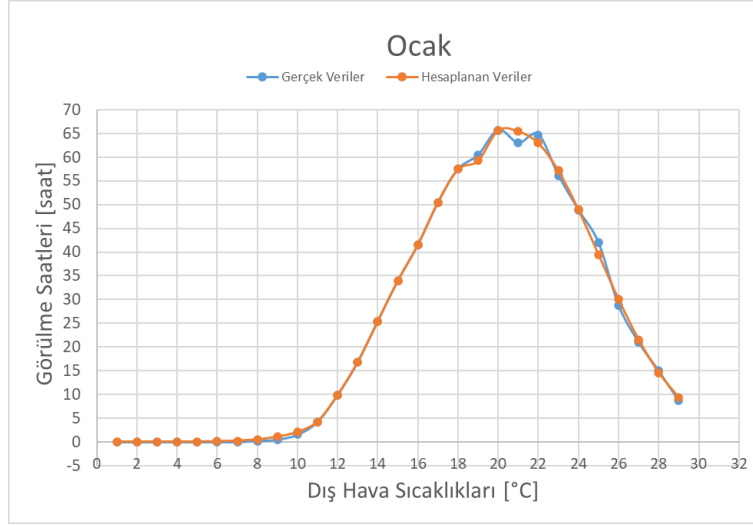
Şekil 4. Kasım ayı karşılaştırmalı ısıtma sistemleri çalışma süreleri

Kasım ayında minimum görülme saati $-10,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ için 0 saat; maksimum görülme saati $13,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ için 65,4149 saat olarak tespit edilmiştir.

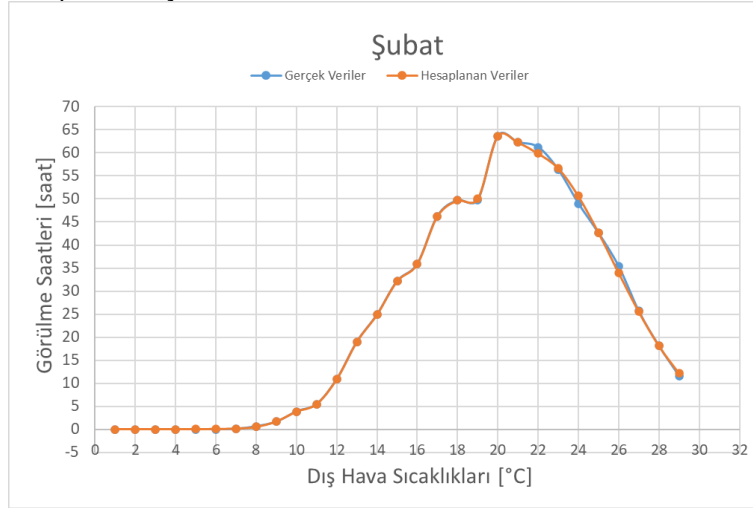
Şekil 5. Aralık ayı karşılaştırmalı ısıtma sistemleri çalışma süreleri

Aralık ayında minimum görülme saati $-10,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ için 0 saat; maksimum görülme saati $11,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ için 67,5857 saat olarak tespit edilmiştir.

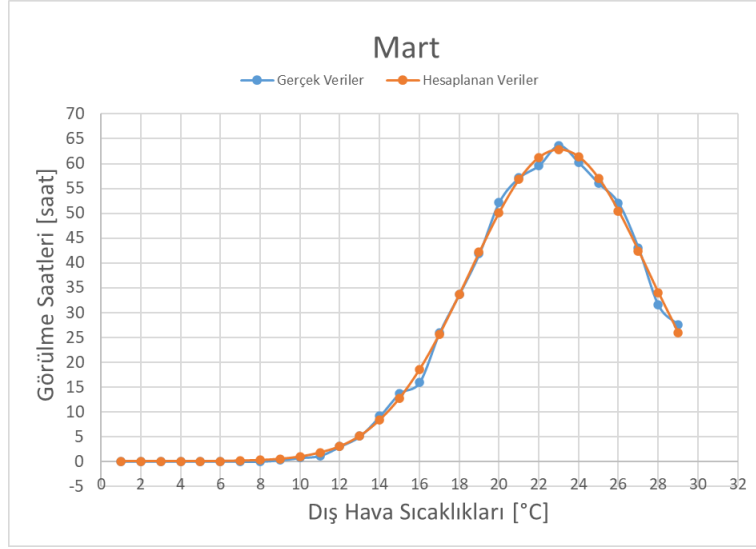
Şekil 6. Ocak ayı karşılaştırmalı ısıtma sistemleri çalışma süreleri

Ocak ayında minimum görülme saati $-10,5\text{ °C}$ için 0,0004 saat; maksimum görülme saati $8,5\text{ °C}$ için 65,6836 saat olarak tespit edilmiştir.

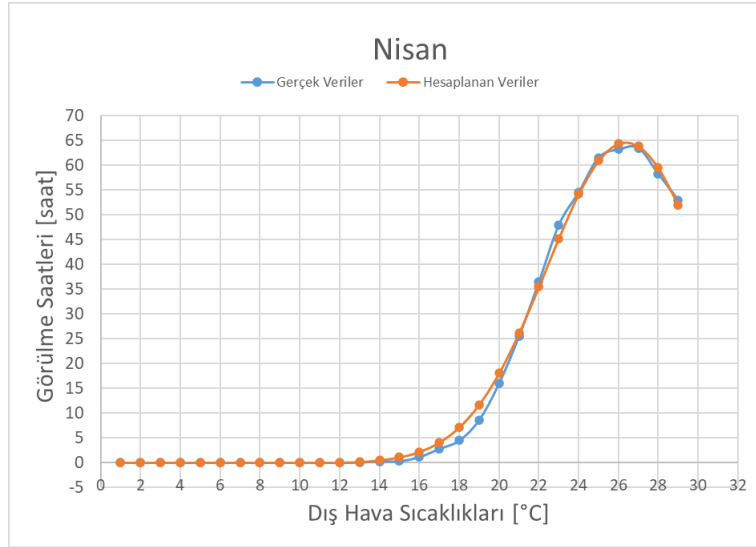
Şekil 7. Şubat ayı karşılaştırmalı ısıtma sistemleri çalışma süreleri

Şubat ayında minimum görülme saati $-10,5\text{ °C}$ için 0 saat; maksimum görülme saati $8,5\text{ °C}$ için 63,6958 saat olarak tespit edilmiştir.

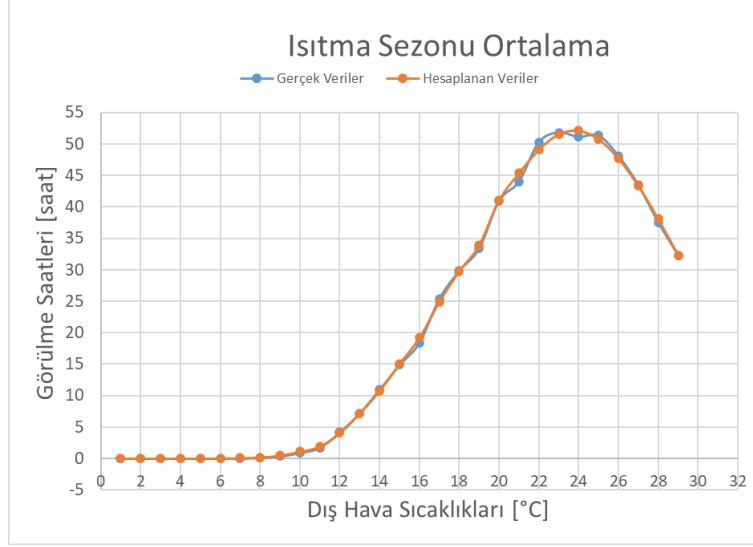
Şekil 8. Mart ayı karşılaştırmalı ısıtma sistemleri çalışma süreleri

Mart ayında minimum görülme saati $-10,5\text{ °C}$ için 0 saat; maksimum görülme saati $11,5\text{ °C}$ için 62,8326 saat olarak tespit edilmiştir.

Şekil 9. Nisan ayı karşılaştırmalı ısıtma sistemleri çalışma süreleri

Nisan ayında minimum görülme saati $-10,5\text{ °C}$ için 0 saat; maksimum görülme saati $14,5\text{ °C}$ için 64,3662 saat olarak tespit edilmiştir.

Şekil 9. Isıtma sezonu ortalama ayı karşılaştırmalı ısıtma sistemleri çalışma süreleri

Ortalama minimum görülme saati $-7,5\text{ °C}$ için 0,0268 saat; Ortalama maksimum görülme saati $12,5\text{ °C}$ için 31,3129 saat olarak tespit edilmiştir.

3. SONUÇ

İzmir ili için 12 aylık olmak üzere dış hava sıcaklıkları 18 °C 'den başlamak üzere $-4,5\text{ °C}$ 'ye kadar görülme saatleri ortaya konulmuştur. Her ne kadar ısıtma dönemi 7 ay olsa da ve 18 °C 'den küçük dış hava sıcaklıklarının görülme saatleri ortaya konulmuştur. İzmir için dış hava sıcaklıkları haziran ayında 20,3125 saat, temmuz ayında 0,5751 saat, ağustos ayında 0,3931 saat eylül ayında 51,4835 saat olacağı tahmin edilmiştir. Bu aylarda görülme saatleri çok düşük olduğu için ısıtma dönemi olarak hesaplamalarda dikkate alınmamaktadır. $-4,5$ ve 18 °C arasındaki dış hava sıcaklığı saatlerinin görülme saatleri her 1 °C farkla ayrıntılı olarak hesaplanması ısıtma sistemlerinin çalışma saatleri her ay için ve sezonluk çalışma sürelerinin ayrıntılı olarak ortaya konulmasını sağlamıştır. Bu çalışma ısıtma sistemleri imalatçılarının garanti sürelerinin belirlenmesinde önemli parametre olacağı düşünülmektedir. Her ilin ısıtma sistemleri çalışma saatleri ve dış hava sıcaklık dağılım yoğunluğu farklı olduğu için her il için optimum garanti sürelerinin hesaplanmasında da önemli parametre olacağı düşünülmektedir. Erzurum'daki kombinin çalışma süresi ve dış hava sıcaklığı dağılım yoğunluklarıyla İzmir ilindeki çalışma süresi ve dış hava sıcaklığı dağılım yoğunlukları aynı değildir. Dünyada ve Türkiye'de ısıtma sistemleri garanti süreleri konusunda il bazlı garanti süresi verilmemektedir. Bu çalışma her il için il bazlı garanti süreleri konusunda yeni bir yaklaşım ortaya koymuştur. Bu durumun imalatçılar tarafından bilinmesi özellikle yanma odası, ısı değiştirici, brülör ve pompa vb. imalatı malzeme seçimi için farklı bir yaklaşım oluşturacaktır. Isıtma sistemleri kullanıcıları içinde sistemlerinin çalışma sürelerinin bilinmesi ödeyeceği doğal gaz faturasının tahmin etmesine yardımcı olacaktır. Ayrıca ısıtma sistemleri kullanıcıları için tatil planlamaları farkındalığı oluşturacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada İzmir ili için ısıtma sistemleri çalışma süreleri ısıtma dönemindeki her ay için ve sezonluk olarak çalışma süreleri ilk defa literatüre kazandırılmıştır.

REFERANSLAR

- [1] Arısoy A., TTMD Eskişehir çalıştay, (Şubat 2009)
- [2] International Energy Agency. (2009). World Energy Outlook, Paris, France.

- [3] MMO oda raporu “Dünyada ve Türkiye’de Enerji Verimliliği” 2012 Nisan, Yayın No:589
- [4] Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı. (2022). Ülkemiz İçin Kurulu Güç Verileri, Ankara.
- [5] Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü. (2021). Türkiye Enerji Verimliliği Gelişim Raporu
- [6] Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve EİE web sayfaları (Mart- 2012)
- [7] www.tuik.gov.tr
- [8] Ogulatar.G., “Sectoral energy consumption in Turkey”, Renewable and Sustainable Energy Reviews, No 6, 471-480, 2002.
- [9] Kaygusuz K., Kaygusuz A., "Energy and sustainable development. Part II: Environmental impacts of energy use", Energy Sources, No 26, 1071-1082, 2004.
- [10] Erdabak, M., “Binalarda Isı Yalıtımındaki Eksikliklerin Enerji Tasarrufuna Olan Etkilerinin Uygulamalı Olarak Araştırılması”, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Sivas, (2011).
- [11] Koçu, N. ve Dereli M., “Dış Duvarlarda Isı Yalıtımı İle Enerji Tasarrufu Sağlanması Ve Detaylarda Karşılaşılan Sorunlar (Konya Kentinden Örnekler)”, 5. Ulusal Çatı & Cephe Sempozyumu, İzmir, (2010).
- [12] Dombaycı, Ö.A., “Degree-days maps of Turkey for various base temperatures”, Energy, 34, 1807-1812,2009.
- [13] Bilal, F., “Enerji Verimliliği ve Yalıtım”, İzolasyon Dünyası Dergisi, 83: 54-57 (2010).

ÖZGEÇMİŞ

M. Hüseyin İLGİN

2020 yılında Sakarya Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Makina Mühendisliği bölümünden lisans derecesini aldı. 2021 yılında Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Makine Mühendisliği anabilim dalında yüksek lisans öğrenimine başladı. 2021 yılında Konya AYD Otomotiv Endüstri San. ve Tic. A.Ş.’de kalite kontrol mühendisi olarak çalışmaktadır.

Mustafa ERTÜRK

1965 yılı Afyonkarahisar’da dünyaya gelmiştir. İlk,orta, lise öğrenimlerini Afyonkarahisar ili Bolvadin ilçesinde tamamlamıştır. 1987 yılında Gazi Üniversitesi Teknik eğitim Fakültesi Makine Eğitimi bölümünden lisans derecesini aldı. 1998 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Makine Eğitimi bölümünden yüksek lisans derecesini aldı. 2012 yılında Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Makine Mühendisliği Bölümünden doktora derecesini aldı. 2018 yılı 11 haziranda Üniversitelerarası kurulundan Makine Mühendisliği Termodinamik- Enerji alanında Doçentlik derecesini almıştır. 1998-2019 yılları arasında Balıkesir Üniversitesi Balıkesir MYO iklimlendirme ve soğutma programında öğretim görevlisi, Yrd Doç Dr ve Doç Dr olarak çalışmıştır. 2019 yılından beri Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi teknoloji Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Farklı enerji kaynaklı ısı pompaları, farklı faz akışkanlı ısı değiştiriciler, soğutma, havalandırma, iklimlendirme, yalıtım ve güneş enerjisi konularında çalışmaları vardır.